

Czech Conjunctions

This list does not include the conjunctions *a* (“and”), *ale* (“but”), *i* (“and also, as well as, even”), and *že* (“that”). The conjunctions and transitional words are listed alphabetically. Definitions and brief annotations are given when necessary.

The contexts below each conjunction were googled. Practice using the conjunctions by reading and figuring out the meaning of the contexts. Keep in mind that each context evokes a topic or theme unto itself: can you use the meaning of the individual words to get a sense of the larger discourse topic?

ačkoli(v): although, even though

- 1) **Ačkoliv** si myslíš, že jsem, přísahám, že nejsem čert. *Although you think I am, I swear that I am not the devil.*
- 2) **Ačkoliv** rodina poplatky řádně platila, je už měsíc bez elektřiny. *Although the family was properly paying its bills, they've been a month without electricity.*
- 3) České dráhy zachovají letní slevu pro mladé, **ačkoliv** oznámily její zrušení. *Czech Rail will keep its summer youth discount, even though they had announced its cancellation.*
- 4) Mladík řídil, **ačkoli** nevlastnil řidičský průkaz. *The juvenile was driving even though he doesn't have a driver's license.*

Ačkoli konflikt v Čečensku odeznívá, potřeba humanitární pomoci přetrvává.

Ačkoliv sama sebe obelháváš, sni dál.

Ačkoli je dům vzhledem ke svému stáří v dobrém stavu, některé opravy jsou nutné.

Welsh Corgi: Ačkoliv je vzrůstem malý, je to velice odvážný pes.

Pane doktore, píšu, ačkoli nevím, jestli mám opravdu problém — spíše můj přítel si myslí, že jsem na cestě k anorexii.

Ačkoliv byl gentleman, génius a vladař, měl přesto i srdce.

Ačkoli množství hackerů roste, firmy jsou na jejich útoky stále nepřipravené.

Ačkoliv se už blížila doba obědu, lidí sedělo u stolků málo.

Mám takový pocit, že ačkoli nic nedělám a neustále mám hodně času, nic nestíhám.

aniž (by): without, without even

aniž by takes past tense and the auxiliary forms of the conditional

- 1) Schůze Sněmovny skončila, **aniž** začala. *The session of Parliament ended without even beginning.*
- 2) Ekvádor chce bohatnout na ropě, **aniž by** ji těžil. *Ecuador wants to get rich on oil without even mining it.*
- 3) Česko bude předsedat Evropské unii, **aniž by** odsouhlasilo její klíčový dokument — Lisabonskou smlouvu. *The Czech Republic will chair the European Union without having approved its key document, the Lisbon accord.*
- 4) Jak se sovětský důstojník zapsal do historie, **aniž** o tom věděl. *How a Soviet officer wrote himself into history without even knowing about it.*

Američtí vědci objevili způsob, jak vymazat myším část paměti, aniž by přitom poškodili jiné vzpomínky a byl poškozen mozek.

Jak zamíchat karty, aniž by vám půl balíčku spadlo na zem?

Jsem smutná, aniž bych k tomu měla důvod.

Lékaři dokážou transplantovat vlasy, aniž by zanechali jizvy.

Konečně můžu napsat něco o škole, aniž bych se rozbřečela.

Dluhy manželky či manžela vás mohou totálně zruinovat, aniž byste o nich vůbec věděli.

Děti se často nakazí hepatitidou, aniž by onemocněly.

Jsou porušována lidská práva, aniž by někdo zpozorněl, aniž by si někdo uvědomil.
Nemůžeš žít šťastně, aniž bys byl moudrý, čestný a spravedlivý.
„Pasivní příjem“ jsou peníze, které dostáváte, aniž pracujete.

až (+ future tense): when

the meaning of *až* plus future tense can be opposed to the meaning of *když* plus future tense: *až* posits that something will definitely happen in the future while *když* hypothesizes that something may happen; see below for examples with *když*

- 1) Udělám to, **až** budu mít čas. *I'll do it **when** I have time.*
- 2) Budeš chodit do školy, **až** budeš velká? (Ne!) *Will you go to school **when** you're big? (No!)*
- 3) Moc se těšíme, **až** přijedete do Prahy. *We're really looking forward to **when** you come to Prague.*
- 4) **Až** přijdu domů, dám si panáka slivovice. ***When** I get home, I'm going to have a shot of slivovice.*

Až budeš příliš slavný a známý, změň si jméno.
Až přečteme tohle cvičení, začneme číst lekci sedm.
Až budete chtít meditaci ukončit, pomyslete na své fyzické tělo.
U žen se projevuje trend: odkládají porod na pozdější dobu, až dostudují, až udělají kariéru.
Tato krajina tady byla celé roky a jen čekala, až přijdeme a postavíme zde golfové hřiště.
V neděli až přiletíš, hned se mi ozvi, budu čekat.
Ty tady budeš, až se vrátím?
Na Obraz Doriana Graye se taky chystám... až dokončím Vojnu a mír.
Co se mnou bude, až zemřu?
Napíšeme vám, až se dozvíme výsledky a podrobné informace.

bud'... nebo...: either... or...

- 1) **Bud'** dnes **nebo** zítra. ***Either** today **or** tomorrow.*
- 2) Lidé krevní skupiny 0 se stávají **bud'** žebráky **nebo** generály. *People with blood type 0 become **either** beggars **or** generals.*
- 3) Klaus dal ODS ultimátum: „**Bud'** já **nebo** Topolánek“. *Klaus gave ODS an ultimatum: "**Either** me **or** Topolánek".*
- 4) Věnují se **bud'** filantropii **nebo** oblasti umělecké. *They devote themselves **either** to philanthropy **or** to the arts.*

Účastníci kurzu jsou **bud'** zkušení nebo aspirující učitelé angličtiny.
Na schůzkách, které jsou **bud'** venku nebo v klubovně, hrajeme známé i méně známé hry.
Ty to **bud'** udělej nebo mlč.
Čas se dá vyjádřit **bud'** digitálním nebo tradičním způsobem.
Pacienti chtějí **bud'** najít nebo potvrdit smysl svého života.
Dokument neexistuje: **bud'** byl vymazán administrátorem nebo vůbec neexistoval.
Měli jsme na vybranou: **bud'** přijmout nebo odmítnout.
Barva mumii je **bud'** bělavá nebo šedozelená až černá.
SSSR byl obklopen státy **bud'** zneřáčenými nebo slabými a servilními.
Můžete mu **bud'** říct pravdu nebo zalhat.

či: or

či is a literary variant of *nebo*; it seems to be a frequent use of *či* to play somehow on Hamlet's famous question, which in Czech reads *Být či nebýt?*

- 1) Být **či** nebýt na Facebooku? *To be **or** not to be on Facebook?*
- 2) Prodáváte **či** kupujete nemovitost? *Are you selling **or** buying real estate?*
- 3) Platit **či** neplatit? Budoucnost softwaru je zatím otevřenou otázkou. *To pay **or** not to pay? The future of software is for the time being an open question.*
- 4) Hledáme nejlepší mikulášskou historku **či** fotku. *We are looking for the best St. Nicholas story **or** photo.*

Učiňte nezbytné kroky k zazimnování vaší chaty či chalupy před mrazem, sněhem či nezvanými hosty.

Voliči rozhodují o úspěchu či neúspěchu stran ve volbách.

Spustil Český Rozhlas nacistické rádio či nespustil? Samozřejmě, nespustil.

Plastická operace nosu — ano či ne?

Cestujete do zahraničí firemním či vypůjčeným vozem?

Přichází čas malých televizorů anebo preferujete TV či monitor?

Malobchod se v srpnu propadl — sezónní efekty či opatrnost spotřebitelů?

Jsi bytost pozemská či nebeská?

Antioxidanty pomáhají brzdit procesy rakoviny či cukrovky.

Praha se v turistice vyrovná Paříži či Londýnu.

dokud: while, as long as

note the different English renderings of the verb tenses; the phrase without *dokud* is often an imperative or an infinitive with the meaning of an imperative (ie, "Do something as long as/while...")

- 1) **Dokud** dýcháme, doufáme. *While we can breathe, we can hope.*
- 2) Kout železo, **dokud** je žhavé. *To forge the iron while it is hot.*
- 3) **Dokud** bude šance, budeme bojovat. *As long as there's a chance, we'll fight.*
- 4) **Dokud** máš své sny, máš se na co těšit. *As long as you have your dreams, you have something to look forward to.*

Daniel Craig: „Chci být Bondem, dokud budu moci.“

Dokud roste poptávka, zvyšují se ceny.

Zničit Severní Koreu, dokud je slabá?

Směj se, dokud můžeš.

Honem sáňkovat, dokud je sníh!

Udělejte něco, dokud je čas!

Dokud jste mladí, využijte každé nabídnuté pomocné ruky, každé dobré rady!

Míru nedosáhneme, dokud bude Gaza jedním velkým vězením.

Bojujeme aktivně proti terorismu, dokud je čas.

Firmy budou cizince načerno zaměstnávat, dokud se to bude vyplácet.

dokud ne-: until, unless

the negative verb in the *dokud* phrase seems odd to English speakers since our *until* or *unless* don't require negation; note also that the Czech verb in the *dokud* phrase is often future while the English translation can vary

- 1) Nevstupujte do kolejíště, **dokud** vlak **nezastaví**. *Don't step onto the tracks **unless** the train has stopped.*
- 2) **Dokud nejsme** lhostejní k utrpení druhých, jsme lidmi. **Until** we become indifferent to the suffering of others, we are human.
- 3) Knihy jsou mrtvým materiálem, **dokud** v nás **neobživnou**. *Books are dead material **until** they come to life inside of us.*
- 4) Nic nekončí, **dokud** to doopravdy **neskončí**. *Nothing is over **until** it is really over.*

Nedělej to, dokud se nevrátím.

A budeš ho milovat a ctít, dokud vás smrt nerozdělí?

Člověk neví, co má, dokud to neztratí.

Hodlám žít, dokud neumřu.

Na Slovensku je krásně, dokud nepřijde medvěd.

Česká republika nebude právním státem, dokud se nevymaníme z komunistické kultury.

Madonna: „Nebudu šťastná, dokud nebudu slavná jako bůh.“

Dokud nepoznáš pravdu, neoceniš, jak skvělý je žít ve lži.

Evropa není a nikdy nebude pro lidstvo vzorem, dokud nebude umět artikulovat duši své kultury — svůj evropský sen.

Dokud nepřijde nějaká fundamentální změna, budou se podobné ekonomické krize v cyklech opakovat pořád.

i když: even though, even if

- 1) Na tuto otázku existuje mnoho odpovědí, **i když** jediná správná je. *To this question there are many answers, **even if** there is only one right one.*
- 2) Zavolał jsem mu, **i když** jsem mu neměl, co říct. *I called him, **even though** I didn't have anything to say to him.*
- 3) **I když** ti srdce krvácí, neplač! ***Even if** your heart is bleeding, don't cry!*
- 4) **I když** jsou jejich úmysly dobré, nejsou tito lidé často schopní je realizovat. ***Even if** their intentions are good, these people often aren't capable of putting them into practice.*

Nakonec jsme odsouhlasili, že v Ottawě (i když je to hlavní město) není nic k vidění.

I když ve finále těsně prohrál, byl bezesporu nejlepším hráčem šampionátu.

Doufám, že rozumíte, i když nevěříte.

Z pohledu pojišťovny je takový člověk subjekt s vyšší rizikovostí, i když on sám za ni nemůže.

Prezentace dopadla celkem v pořádku, i když náš supervizor měl docela drsné otázky.

Děti mezi sebou mluvily o smrti, i když těžko chápaly její plný význam.

Byly tři hodiny odpoledne, kdy babička očekávala návštěvy, i když obvykle žádné nepřišly.

I když táta patřil k té nešťastné generaci, jejíž celý tvůrčí život probíhal v totalitním systému, nikdy si moc nestěžoval.

Mohu se začít učit jazyk v cizí zemi, i když ho zatím vůbec neovládám?

I když nerada přiznávám, líbí se mi, když mi někdo řekne, že jsem blázen, šílená, jiná a takové věci.

jak: as, how

note that in Czech a *jak* clause is obligatory after verbs of perception where English doesn't have to use a secondary clause at all: “Nevídíme vzduch, ale vidíme, jak se pohybuje tráva” (“We can't see the air, but we can see the grass move”)

- 1) Jistě už **jste slyšeli, jak** si někdo stěžuje, že má snad v břiše kámen. *Surely you've **heard** someone complain that they feel like they have a stone in their stomach.*
- 2) Dokonce **jsem** vás **viděla, jak** jste hrál Shakespeara. *I even **saw** you acting Shakespeare.*
- 3) Společně **jsme poslouchali, jak** odjíždí vlak. *Together we **listened** to the train as it departed.*
- 4) **Cítil jsem, jak** se třese země. *I **felt** the earth shake.*

(O Britney Spearsové na koncertě) Pochybuju, že chlapi poslouchali, jak zpívá.

Cítil, jak se mu zrychluje tlukot srdce.

Když kluci viděli, jak se zubíme od ucha k uchu, chechtali se ještě víc.

Všichni cítili, jak se adrenalin v jejich tělech začíná hromadit.

Slyšel jsem, jak únosce, který držel rukojmí, mluví s psychologem o svém posraném životě.

Poslouchala, jak lékařka vysvětluje, jak je velmi důležité si pravidelně prsy prohlížet.

Vidíme, jak se chovají lidé kolem nás a víme, že se chovají špatně.

Poslouchám, jak zpívá v mém krbu vítr.

Už se těším, až budu cítit, jak se prcek hýbe.

A teď tu stojím a vidím, jak přede mnou ležíš, jak jsi jemná, jak tě mám ráda.

jakmile: as soon as, once

this conjunction tends to be used more often in the future

- 1) Zkontrolovat střechu je třeba, **jakmile** roztaje sníh. *A roof inspection is needed **as soon as** the snow melts.*
- 2) **Jakmile** o důvěru politik přijde, jen těžko ji získává zpátky. ***Once** a politician loses trust, he gets it back only with difficulty.*
- 3) **Jakmile** se potravina rozmrazí, bakterie se mohou množit. ***As soon as** the food thaws, bacteria can multiply.*
- 4) **Jakmile** byl vytvořen zákon, objevil se podvod. ***Once** laws were created, fraud appeared.*

Jakmile se už lupič dostane dovnitř, zámky nepomohou.

Láska umírá, jakmile nalezneme protivenství.

Všechna tajemství přestanou být tajemnými, jakmile je rozluštíte.

Budeme vás kontaktovat, jakmile pro vás budeme mít vhodnou pozici.

Jakmile izraelská armáda poleví, připravují se Palestinci na válku.

Jakmile se láhev otevře, začíná na víno působit vzduch.

Jakmile úspěšně eliminují veškerou místní konkurenci, nasadí supermarkety ceny, které nebudou o nic nižší, než v těch původních.

Jakmile jsem ho oslovil, úplně se roztřásl, padl na kolena, začal vzlykat.

Jakmile vidím pavouka, nemůžu se k němu ani přiblížit, dokud nepřekonám panický šok.

Jakmile jsme dojedli, uklidili jsme a umyli po sobě nádoby.

jako by: as if, like

jako by takes past tense and the auxiliary forms of the conditional

- 1) Zpívej, **jako by** nikdo neposlouchal. *Sing **like** no one is listening.*
- 2) S dětmi mluvil s velkou úctou, **jako by** mluvil s dospělými. *With children he spoke with great respect **as if** he was speaking with adults.*
- 3) Každý den prožívat, **jako by** byl poslední. *Live every day **as if** it were your last.*
- 4) Nedá se chovat, **jako by** se nic nestalo. *It's impossible to behave **as if** nothing has happened.*

Slyším hudbu, melodii uvnitř mé hlavy, je to jako by tam někdo byl.
Jsou určité melodie, které se vžijí národům, jako by to byl jejich vlastní hlas.
Obézní děti mají tepny, jako by jim bylo čtyřicet.
Vytáhli mi úplně všechny věci z batohu a skoro každou si prohlíželi, jako by to měla být bomba.
Co není v kronikách, jako by nebylo.
Když mi táta řekl, že má rakovinu — jako by na mě padla hora.
Věda vystupuje tak, jako by měla patent na pravdu. Tuto roli převzala od náboženství.
Sníh a mráz jako by šeptaly: „Už je tady, Vánoce jsou za dveřmi.“
Informace na webu jsou, ale je někdy těžké je najít, jako by nebyly.
Básník má psát, jako by měl zítra umřít.

jenomže: yet, except, only

- 1) Chceme se vrátit, **jenomže** nemůžeme. *We want to come back, yet we can't.*
- 2) Nabídlí roli Bradu Pittovi, **jenomže** on tu nabídku odmítl. *They offered the role to Brad Pitt, only he turned down the offer.*
- 3) Chtějí odejít, **jenomže** nevědí kam a mají strach. *They want to leave, only they don't know where to go and they're afraid.*
- 4) Je veux parler français, **jenomže** není s kým. *Je veux parler français, except there's no one to do it with.*

Přemýšleli jsme, že si pořídíme větší byt, jenomže jsme nejdříve museli prodat garsonku.
Učitel z rodinných důvodů nemůže s nimi jet, takže výlet odvolává, jenomže studenti jsou tvrdohlaví, a tak souhlasí, že pojedou sami.
Pete Sampras byl opět očekáván ve finále Wimbledonu, jenomže tentokrát tu byli i další nadějní hráči jako Safin, Hewitt, Rafter a Agassi.
To je jeden z nejlepších designů weblogu, co jsem zatím viděl, jenomže se mi ten text špatně čte.
Koukám na akvária a rybičky a opět se mi vrátily zážitky z předchozích let — jednou už jsem je měl, jenomže jsem se o ně nestaral.
Nejvíce se nám líbí třetí možnost, jenomže je už poledne a těžko bysme to stihli.
V romštině je ještě mnohem více indických výrazů (zhruba 60-70%), jenomže jsou pozmeněné.
Vždycky jsem měla ráda čtení, jenomže jsem v dětství četla nejraději science-fiction.
Rachel a Joey mají první oficiální rande, jenomže když se vrátí k sobě do bytu, uvědomí si, že by jejich vztah nemohl klapat a tak se domluví, že budou jen přátelé.
Pivo bylo velice dobré, jenomže ho bylo velice málo na naší žízeň.

jestli(že) (zda, zdali): if, whether

zda is more literary; the meaning of “if” or “whether” as a conjunction can also be rendered by tacking the particle *-li* onto the main verb

- 1) **Jestli** chceš změnit svět, začni od sebe. *If you want to change the world, begin with yourself.*
- 2) **Jestliže** přijdeš, bude velká hostina. *If you come, there will be a big party.*
- 3) Do posledního okamžiku jsme řešili, **zda** bude dost peněz. *Up until the last minute we were deciding whether there would be enough money.*
- 4) **Jestliže** je muž sám, je to v pořádku, **jestliže** je žena sama, je divná. *If a man is alone, that's OK, if a woman is alone, then she's strange.*

Kosovská dívka hrozí sebevraždou, jestliže ji Rakušané vyhostí.
Ještě nevím, jestli on má radost ze mě, zatím nedává svoje emoce moc najevo.
Přišla za mnou a zeptala se mě, zdali je Fiat dobré auto.
Jestliže tady znovu nechceme mít komunismus, musíme jít k volbám.
Jestliže doma používáme termín zahraničí, nemyslíme tím již Evropu.
Kdo ví, jestli jsou na měsíci vůbec nějaké lidské stopy?
Jestliže existují jaderné zbraně, některá země v určitém okamžiku nevyhnutelně zakusí hrůzy, které už poznaly Hirošima a Nagasaki.
Jestli je ona kuchařka, pak já jsem kosmonaut!
Nevíte, jestli to je pravda?
Boha bych se zeptal, jestli má syna.

kdežto: whereas, but

- 1) Proč astrologie nefunguje, **kdežto** astronomie ano? *Why doesn't astrology work **but** astronomy does?*
- 2) Žena má ráda klasické komedie, **kdežto** já spíš ocením pořádný horor. *My wife likes classic comedies **whereas** I rather appreciate a good horror film.*
- 3) Já v Linuxu nemám viry, **kdežto** vy ve Windowsech furt. *I don't have viruses in Linux, **but** you always do in Windows.*
- 4) Šli do Terezína, **kdežto** rodiče jeli se strýcem rovnou do Osvětimi. *They went to Theresienstadt **whereas** my parents and uncle went straight to Auschwitz.*

Rozumný člověk se přizpůsobí světu, kdežto nerozumný stál zkouší, aby se mu svět přizpůsobil.
Většina Evropanů podporuje Obamu, kdežto většina Asijců, zejména v řadách elit, podporuje McCaina.
Vojáci jsou financováni státem, kdežto političtí teroristé se často uchylují ke kriminální činnosti.
Musíte pracovat s týmem, kdežto ve výtvarném umění jste to jen vy a váš agent.
Československá část byla pojmenována Český Těšín, kdežto polská historická část si ponechala původní jméno v polském znění Cieszyn.
Syn moudrý dělá radost otci, kdežto syn hloupý působí matce žal.
Marihuána mi dává náboženské zkušenosti, kdežto alkohol vede k ateismu.
Pomeranč má oranžovou barvu, kdežto mandarinka má barvu oranžovou.
Lze konstatovat, že pivo je levicové, kdežto víno je pravicové.
Pro muže bývá důležitější sex, kdežto pro ženy romantika.

kdykoli(v): whenever

- 1) Scházeli jsme se tam všichni, **kdykoliv** jsme měli volno. *We would all get together **whenever** we were free.*
- 2) Celé léto jsme se koupali, **kdykoli** bylo teplo. *We swam the whole summer **whenever** it was warm.*
- 3) **Kdykoliv** budete něco potřebovat, tak se ozvěte. ***Whenever** you need something, just let me know.*
- 4) **Kdykoli** měli rodiče problémy, byla to moje vina. ***Whenever** my parents had any problems, it was my fault.*

Za mnou můžete přijet, kdykoliv budete chtít.
Kdykoli byla ubytována v hotelu, bez ohledu na jeho jméno a dobrou pověst, vždy si před použitím sama důkladně vyčistila toaletu.
Kdykoliv jsi odcházel, ještě dlouhé hodiny jsem cítila tvé polibky.
Horší bylo, že se mi křeč vracela, kdykoli jsem pořádně zabral na kole i na běhu.
Kdykoliv budu odcházet od televize, počítače nebo přehrávače, zcela je vypnu, nenechávám je v režimu stand-by.

Zpěvačka mezi písněmi srdečně konverzuje s diváky v ruštině, ale kdykoli začne zpívat, přejde do zcela nesrozumitelného jazyka.

Kdykoliv bylo hezké počasí, učitel měl vyjít se svými žáky ven, posadit se pod strom a tam učit.

Kdykoli měli Angličané příležitost nás poškodit, vždy ji využili maximálním způsobem.

Byla jsem dopředu rozhodnutá kojit, kdykoliv bude chtít. „Kdykoliv bude chtít“ ale v Tomášově pojetí znamenalo nonstop.

Už několik let se věnuji psaní, ale kdykoliv přijdu někam do nakladatelství, tak slyším jen, že vydávají buď učebnice nebo kuchařky.

když: when, if

see *až* above for the meaning of *když* plus future; *když* is used in all tenses

- 1) Jsem nejšťastnější, **když** pracuji. *I'm happiest **when** I'm working.*
- 2) Když budeš plakat, umřu. ***If** you are going to cry, I will die.*
- 3) **Když** jsme byli všichni, tak jsme šli do hospody na oběd. ***When** we were all there, we went to a pub for lunch.*
- 4) **Když** dostanu šanci, snažím se ji využít. ***When** I get an opportunity, I try to make use of it.*

Když budeš smutný, osuším ti slzy. Když budeš mít strach, utěším tvé obavy.

Filosofujeme, když hledáme cestu ven z vlastního světa, ve kterém jsme uvízli jako moucha v láhvi.

Když se stane něco špatného, pijeme, abysme na to zapomněli. Když se přihodí něco dobrého, pijeme, abysme to oslavili.

Když mi bylo pět let, přestěhovali jsme se z Prahy do Berlína.

Když jsem se vrátil, nechtěl jsem uvěřit tomu, co jsem viděl.

Když vešla do pokoje, dala svému manželovi pusu na tvář.

Co dělat, když dostaneme žihadlo do jazyka nebo úst?

Když nebude hudba, nebude život.

Když jsem byla sama doma, rádio šlo na plný pecky.

Když nebude pršet, nezmokneme.

meztímco: while

this conjunction is synonymous with — but less frequently used than — *zatímco*

- 1) **Meztímco** jsem cestovala, snažila jsem se využít svůj čas co nejlépe. ***While** I was travelling, I tried to use my time in the best way possible.*
- 2) **Meztímco** muž odchází do práce, žena se stará o domácnost a rodinu. ***While** the husband goes off to work, the wife takes care of the household and the family.*
- 3) **Meztímco** je Lidka na kurzu, Honzovi se po ní začne stýskat. ***While** Lidka is away at class, Honza will begin to miss her.*
- 4) Linux se pěkně vyvíjí, **meztímco** Microsoft jde jako šnek. *Linux is always developing **while** Microsoft moves like a snail.*

Meztímco spěchala dál po ulici, roztáhla před sebou deštník a kryla se jím proti nárazům větru a deště.

Celkově výdaje za hady v Indii jsou 84000 rupií, meztímco v Pákistánu 300000 rupií.

Meztímco byly děti s tatínkem, jejich maminka strávila Vánoce v Londýně s novým přítelem.

Prezident Bush odmítá klid zbraní, dokonce meztímco jeho lidé předstírají opak.

Meztímco Tomáš o svých milostných dobrodružstvích mluví, Pavel vytrvale mlčí.

nebo (anebo): or

nebo is widely used for all meaning of *or* while *anebo* is used only when there is a clearcut choice being presented between variant options

- 1) Je on alkoholik **nebo** já hysterka? *Is he an alcoholic or am I hysterical?*
- 2) Zavoláš mu **anebo** s ním promluvíš osobně? *Will you call him on the phone or will you talk to him in person?*
- 3) Komunistický politik je člověk jako já **nebo** ty. *A communist politician is a person like me or you.*
- 4) Dědeček přijede dnes **anebo** zítra. *Granddad will arrive today or tomorrow.*

Opilý řidič nesmí odmítnout test krve nebo moči.

Šaty dělají člověka... anebo ne?

Hraješ radši role, ve kterých se jen tancuje nebo i zpívá?

To vůbec není důležité, jestli někdo něco ukradl, jestli někdo někomu byl nevěrný anebo jestli někdo bral drogy.

Nepovažujeme Američany za lidi o nic lepší nebo horší, než jaké můžeme potkat v kterékoliv zemi.

Je odpočinek právem anebo povinností člověka?

Když stejně zemřeme, proč nebo jak bychom měli žít?

Když psy cvičíte venku, buď by to mělo být v uzavřené oblasti, anebo by měli být na vodítku.

Když se nudíš a nevíš, co dělat, doporučuji si vzít foťák nebo kameru a jít ven.

Mají rozhodnout o radarové základně politici a vojáci anebo občané-voliči?

neboť: because, for

this word for *because* has a distinctly high-style, even prophetic, air to it; it has associations with Biblical language, and this connotation can be played with for humourous effect (see #3 immediately below)

- 1) Jsem pro drahý roaming, **neboť** je to luxus. *I'm in favor of expensive roaming charges because it's a luxury.*
- 2) **Neboť** nevědí, co činí. *For they know not what they do.*
- 3) Komentář nebyl publikován, **neboť** jste idiot. *Your comment wasn't published – for you are an idiot.*
- 4) Nebát se a jít do toho naplno, **neboť** jde o splnění našich snů. *Don't be afraid but go full speed ahead because it's about realizing our dreams.*

Komunismus je mnohem horší, neboť fašismus je jeho součástí.

Užívejte světa, neboť mnoho času nám zřejmě nezbyvá.

Měli jsme velké štěstí, neboť po celou dobu slavnosti nepadla jediná dešťová kapka.

Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst.

Nebojím se bouří, neboť právě ony mě učí, jak mám řídit svou loď.

Žít, to je nejvzácnější věc na světě, neboť většina lidí jenom existuje.

Vystupuji proti úplné skepsi, neboť filozofie má podávat i návod k praktickému životu.

Jako herečka se v rámci Evropské unie moc neprosadím, neboť kromě ruštiny neovládám slušně žádný jiný jazyk.

Je těžké být debilem, neboť konkurence je příliš vysoká.

Jsou herečky, které jdou z filmu do filmu, neboť splácí hypotéku za vilu v Santa Monica a jsou herečky, které si mohou dovolit scénáře odmítat, neboť frekvence nabídek rolí je přímo úměrná jejich talentu.

než: before (something happens)

než is used temporally to indicate precedence and the examples below illustrate that meaning; it is also used for comparisons (as *than*)

- 1) Zastavte válku proti Íránu dříve, **než** začne. *Stop the war against Iraq before it begins.*
- 2) Rychle za ním, **než** bude pozdě! *Go after him before it's too late!*
- 3) Vydrželo nám to tři roky, **než** jsem si uvědomila, že nejsem s ním šťastná. *We lasted for three years before I realized that I wasn't happy with him.*
- 4) **Než** se stane z vašeho štěněte dospělý pes, musíte projít několika fázemi. *Before your puppy becomes a mature dog, you have to go through a few phases.*

Co by měl člověk vědět, než začne hledat novou práci?

Kolik mám ještě dní, než přijde můj poslední?

Hodně dlouho trvalo, než jsme si zvykli a než jsme se naučili ty šneky nožem otvírat a vycucávat.

Politici budou muset začít regulovat biotechnologický průmysl, než bude pozdě.

Chvilku mi trvalo, než jsem si uvědomil, že mě prudce rozbolelo v místě pravého žebra a že nemůžu popadnout dech.

Než se stane vaší ženou, musíte ji přesvědčit, že manželství není synonymem pro vězení v pevnosti Alcatraz.

Než dostaneme večeři, už bude čas na snídani.

Strašně to bolí, jsem zoufalý a nechápu, jak jsem se sem dostal. Bude dlouho trvat, než se dostanu ven.

Pozor při přejezdu hor — nezapomeňte natankovat dříve, než zmizí civilizace.

pokud: as far as, as long as, insofar as (if), provided that, to the extent that

- 1) **Pokud** umíš česky, přihlaš se! *If you speak Czech, speak up!*
- 2) **Pokud** se zpívá, ještě se neumřelo. *As long as it's singing, it's not dead yet.*
- 3) **Pokud** odmítneme iluzi, jsme připravení čelit těžkostem. *Provided that we resist illusions, we are ready to face our difficulties.*
- 4) Prosim, pomozte nám, **pokud** můžete. *Please help us insofar as you can.*

Rusko hrozí odvetou, pokud Ukrajina a Gruzie vstoupí do NATO.

Nedělejte nic, pokud k tomu nemáte vážný důvod.

Pokud můžeš mluvit, můžeš i zpívat; pokud můžeš chodit, můžeš i tančit.

Pokud člověk nemá lásku, tak nemá nic.

K srdečnímu infarktu dochází pokud se v cévách zúžených aterosklerotickým plátem vytvoří krevní sraženina a dojde tak k zástavě přívodu krve k srdci.

Volby vyhraje socialisté, pokud ovšem přijdou lidé.

Pokud říkáte nesmysly, ztrácíte autoritu.

Víte, co je Twitter? Pokud ano, můžete získat nový iPod.

Ráda vám poradím, pokud je to v mých silách.

Musím vyměnit řidičský průkaz, pokud začnu nosit čočky?

proto (a proto): therefore, thus, and so

- 1) Nechceme žít v nesvobodě **a proto** v nesvobodě žít nebudeme. *We don't want to live without freedom [literally: in unfreedom] and therefore without freedom we will not live.*

- 2) V prvních dvou setech jsem nevyužil několik šancí **a proto** jsem prohrál. *In the first two sets I didn't take advantage of a few chances, and so I lost.*
- 3) Nebylo tam připojení k netu, **proto** jsem nemohl twitterovat. *There was no internet connection there, so I couldn't twitter.*
- 4) Adam s Evou měli svobodnou vůli, **a proto** se mohli rozhodnout, zda Boha poslechnou nebo ne. *Adam and Eve had free will, and thus they could decide whether they would listen to God or not.*

Už po zahajícím gongu byla převaha znát a proto jsme vhodili ručník do ringu hned v prvním kole.
 Muslimové se řídí lunárním kalendářem, a proto je Ramadán každý rok o 10 až 11 dní dříve.
 Již po válce bylo jasné, že stav nemocnice není odpovídající potřebám moderní medicíny, a proto bylo rozhodnuto, že bude postavena nová nemocnice za městem.
 Jsme z Prahy a toho hluku ve velkém městě máme víc než dost, proto jsme se moc těšili na klid.
 Irské „ne“ Lisabonské smlouvě situaci v Evropské unii zkomplikovalo, a proto se bude Unie v příštích měsících snažit najít východisko ze vzniklé situace.
 Víme, že naše myšlenky tvoří naši realitu, náš život, a proto dáváme pozor na to, co si myslíme.
 Satan získal moc nad člověkem, a proto člověk koná zlé skutky.
 V místnosti neustále svítilo světlo a nebyla tam ani žádná postel, proto jsem nemohl tu noc vůbec spát.
 Počet žáků zde stoupl o čtrnáct procent, proto se rozhodli vystavět novou školní budovu.
 Čím více se blížíme k volbám, společnost se znovu začíná polarizovat, a proto nebudu volit ani ODS ani ČSSD.
 Kolo má stříbrnošedou barvu, tedy není příliš nápadné, a proto tolik neláká zloděje.

protože (poněvadž): because

poněvadž is more literary and has a somewhat archaic coloring

- 1) Nepřihlásí se do Facebooku, **protože** je prý příliš starý. *He isn't joining Facebook because he says he's too old.*
- 2) Nesplněné sny jsou krásné, **protože** trvají. *Unrealized dreams are beautiful things because they last.*
- 3) Poslouchám Hip Hop, **protože** mě baví. *I listen to hiphop because it's fun.*
- 4) Studuji medicínu, **protože** chci pomáhat lidem. *I'm studying medicine because I want to help people.*

Zabili kluka, protože miloval holku z jiné kasty.
 Máme rádi zvířata, protože jsou chlupatá.
 Když jsme přišly na nádraží, nikdo tam už nebyl, protože vlak už odjel.
 Žena žaluje televizi, protože ji nafilmovali do pořadu o tlust'oších.
 Navrhujeme úspěšně webové aplikace — protože design není dekorace.
 Lidé nenakupují, poněvadž je finanční krize a krize je, poněvadž lidé nenakupují.
 Ti lidé, kteří kouří jen, protože jejich okolí kouří, jsou pouze loutky a loutkami navždy budou.
 Naše album musí být dobré, protože jsme ho ještě nezačali nenávidět.
 Stala jsem se DJkou, protože mám ráda taneční hudbu.
 Poněvadž rodiče dali dětem život, mají velmi přísnou povinnost je vychovávat.

přesto(že): in spite of (the fact that), despite, even though

- 1) Krokodýl nekouše, **přestože** má zuby! *The crocodile doesn't bite despite its teeth!*
- 2) **Přestože** jsou u nás všichni zaměstnaní, nikdo nic nedělá. *In spite of the fact that everyone here is employed, no one does anything.*
- 3) Barcelona prohrála, **přestože** vedla o dva góly. *Barcelona lost despite leading by two goals.*

4) Lidé nové supermarkety už nechtějí, **přesto** se jich plánují desítky. *People don't want more new supermarkets, even though dozens of them are being planned.*

Proč nemluvíme cizím jazykem, přestože se učíme?

Řidička zasedla za volant, přestože pila alkohol.

Přestože nemám s jogou žádné zkušenosti, moc ráda bych začala.

Internet Explorer mám rád, přesto stále zůstávám u Firefoxu.

Přestože se víno nezkaží několik dnů, je nejlepší v den otevření.

Přestože už mu bylo 65 let, stále se věnuje letecké akrobacii.

Ženy pracují déle, přesto vydělávají méně než muži.

Přestože platy zaměstnanců ve školství za poslední rok mírně vzrostly, stále se pohybují pod celorepublikovým průměrem.

Přestože Afrika má dostatečné přírodní zdroje, není schopna je efektivně využívat.

přítom (a přítom): at the same time, in so doing, and

1) Hasiči jeli k požáru, **přítom** našli marihuanu! *Firefighters went to the fire — and found marihuana!*

2) Nejsou vidět, **přítom** mění budoucnost. *You can't see them, at the same time they're changing our future.*

3) Dobře jsme se bavili **a přítom** jsme trochu pili víno. *We were having fun and at the same time drinking a little wine.*

4) Pes olizuje **a přítom** kouše. *The dog licks and in so doing bites.*

Demokracie, svoboda, rovnost, bratrství, globalizace — to všechno jsou memy, kterými žijeme a přítom jsme o nich nikdy nepřemýšleli.

Já jsem se rozesmála a přítom jsem měla slzy v očích.

Céline Dion běhala po jevišti jako po fotbalovém hřišti a přítom zpívala jako by se nic nedělo.

Nesmíme přestat hledat a na konci hledání dospějeme tam, kde jsme začali, a přítom budeme mít pocit, že jsme tam ještě nebyli.

Začala jíst rohlíky, přítom mluvila a mlaskala. Radši jsem šla pryč.

Když bylo po tomto dlouhém polibku, ani jeden z nich se necítil nejlépe, ale přítom nechtěli, aby to skončilo.

Hraji lední hokej, rád bych zhodil alespoň 10 kg a přítom bych chtěl nabrat svalovou hmotu.

V létě u kamarádů na chalupě často pečeme kuřata, přítom hrajeme na kytaru a zpíváme.

Zajímáme se hlavně o staré lidi a zájem o děti je minimální, přítom si neuvědomujeme, že v dětech je naše budoucnost.

Sociolog se zabývá poznáváním společnosti a přítom se snaží být objektivní, kontrolovat své předsudky.

sotva(že): hardly, only just, barely

the Czech conjunction allows for an economy of expression whereas the English translation is often longer or otherwise differently expressed; in other words, English tends to treat the concept not as a conjunction, but as an adverb

1) **Sotva** stál na nohou, chtěl se prát. *He was barely on his feet, and wanted to fight.*

2) Phelps získal 6. zlato: **sotva** oschl, plaval znovu. *Phelps won his sixth gold: only just dried off, he swam again.*

3) **Sotva** vyřkla tato příšerná slova, její hněv polevil. *She had barely uttered those awful words when her anger abated.*

4) **Sotva** sedl, už spal. *He hardly sat down when he was asleep.*

Sotva jsem se naučil v té divné řeči alespoň pozdravit, přiběhl ke mně docela jiný člověk a mluvil na mě zcela odlišným jazykem.
Sotva se narodil, po kuchyni běhal, skákal, zpíval, a když bylo k poledni, volal na matku: „Mámo, mámo, dej mi oběd.“
Sotva motorkář stroj nezvládl a havaroval.
Přesně o desáté, sotva se probudily, vypily dámu v posteli šálek kávy.
Motor sotva naskočí, tak zdechne.
Sotva se naučil jeden jazyk, už se učí další.
Zabolela ho myšlenka, že by ji měl opět ztratit, sotvaže ji našel.
Vše se trochu změní, sotva to vyslovíme nahlas.
Sotva zbraně utichly, probíhají přípravy na další bitvy.
Když potom byla mobilizace, tak pamatuju, jak utíkali všichni muži na nádraží, sotva se to v rádiu ohlásilo.

tak (a tak): and thus, so

- 1) Dostali jsme hlad, **a tak** jsme znovu vyrazili na Times Square, tentokrát metrem. *We got hungry, **and so** we set out again for Times Square, this time by metro.*
- 2) Na pláži bylo horko, **tak** jsme se vrátili do vily. *It was hot on the beach **so** we went back to the villa.*
- 3) Nechtěl o tom mluvit **a tak** řekl: „Bavme se raději o počasí.“ *He didn't want to talk about it **and so** he said: "Let's talk instead about the weather."*
- 4) Venku pršelo **a tak** jsem se schoval do kostela. *It was raining outside **and so** I ducked into a church.*

Druhý den jsme všechny zápasy prohráli a tak jsme obsadili až 5. místo.
Já jsem v horách ještě v životě nebyla, a tak jsem byla hrozná zvědavá, jak takový výlet vypadá.
Budeš dokonalá žena a tak budeš mít dokonalého muže. Budeš vždy říkat pravdu a tak budeš mít muže, který vždy říká pravdu.
Maminka už měla vše hotovo, a tak šla spát, aby byla ráno odpočatá a mohla se veselit z nového dne.
Po čase se k nám přidal malý pes, který znal celou krajinu lépe než my a tak šel kousek před námi a vždy, když jsme se mu ztratili, na nás počkal.
Slunce nám svítilo, bylo teplo a tak bylo všechno ideální.
Chtěl jsem si udělat pár trochu netradičních fotografií a tak jsem vylezl opatrně na hradní zeď.
Za minulého režimu jsem byl vlastně pořád na volné noze a tak jsem se naučil efektivně si organizovat čas.
Zrovna ten den byla velká zácpa na dálnici, a tak jsme přijeli s velikým zpožděním.

teprve když: only if, only when

- 1) **Teprve když** zdravý člověk onemocní, uvědomí si, co měl. ***Only when** a healthy person becomes sick does he realize what he had.*
- 2) **Teprve když** jsme našli lásku, víme, co jsme v životě postrádali. ***Only when** we have found love do we know what we've been missing in life.*
- 3) **Teprve když** se přestaneme bát, začínáme žít. ***Only if** we stop being afraid do we begin to live.*
- 4) **Teprve když** jsem tvůj, jsem zcela svůj. ***Only when** I am yours am I fully myself.*

Teprve se lidé rozhovoří a začnou říkat pravdu o znásilňování a sexuálních útocích, může začít proces hojení.
Teprve když začala mít potíže se zrakem a pohybovou koordinací, poslali ji na vyšetření, které odhalilo krutou pravdu — zhoubný nádor na mozkou.

Teprve když byl v největší nouzi, v době, kdy ho chudoba a nemoc úplně zkrušily, odhodlal se pořádat koncert ve svůj prospěch.

Teprve když zpívám, nekotám.

Teprve když dítě dospěje k možnosti opozice „já“ a „ty“, začíná se tvořit jeho vlastní názor na svět.

Teprve když se naučím naslouchat svému tělu, uslyším i to, co mi říká moje duše.

Teprve když se dozvěděl, že jeho tříletý syn zemře na nevyléčitelnou chorobu, byl nucen sám se zamyslet nad věčnou otázkou.

Teprve když se začne písnička hrát často na veřejnosti, je šance, že začne vydělávat.

Teprve když děti usnou, mám sama čas se najíst.

zatímco: while

1) **Zatímco** středoškoláci maturují, Keanu Reeves zachraňuje svět. *While highs-schoolers are taking their graduation exams, Keanu Reeves is saving the world.*

2) Český HDP roste, **zatímco** Evropa padá do recese. *The Czech GDP is growing while Europe falls into recession.*

3) **Zatímco** ho okrádali, tvrdě spal. *While they robbed him, he was fast asleep.*

4) **Zatímco** budeš pryč, bude tvou práci konat Lucie. *While you're away, Lucie will be doing your work.*

Bush si zahrává s ekonomikou, zatímco Bagdád hoří.

Evropanky se opalují, zatímco muslimky touží po bílé pleti.

Staňte se milionářem, zatímco budeš spát!

Zatímco v České republice se kvalita vody zlepšuje, celosvětový trend je opačný.

Zatímco Ukrajina či Polsko dělají silná proamerická gesta, Turecko chce podporovat Kreml.

Zatímco děti spí, já pijou tvou whisky.

Muž vykrvácel, zatímco kolem prošlo 56 lidí.

Zatímco jsem tady nebyl, stalo se tolik věcí!

Seděl tam, díval se na řeku, zatímco já jsem nepřestávala psát.

Zatímco budeme čekat na vaši odpověď, budeme pokračovat v našem přísném tréninkovém režimu.